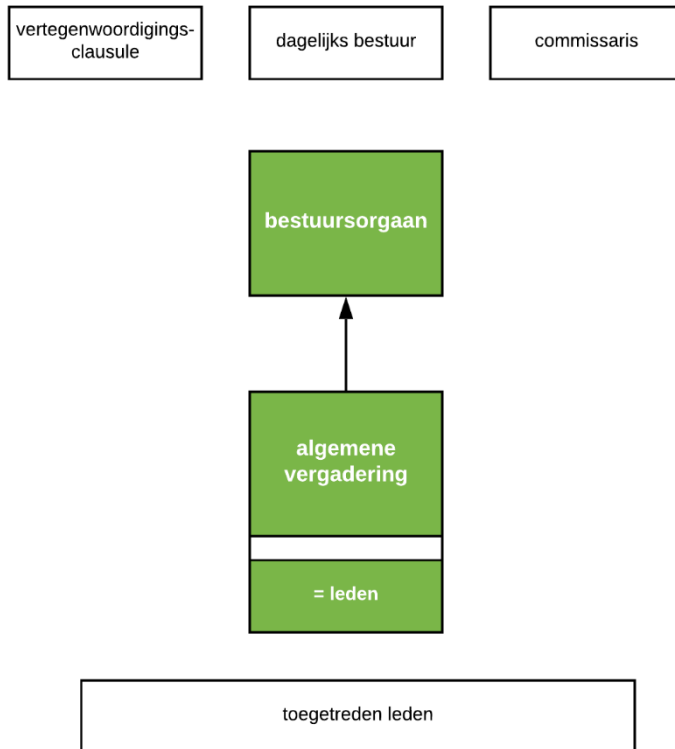

5. De werking van een VZW

Elke VZW bestaat minstens uit een algemene vergadering waartoe alle leden van de VZW behoren en een bestuursorgaan. Afhankelijk van de soort en grootte van de VZW kan deze minimum-structuur verder uitgebouwd en aangepast worden.

Leden

Elke VZW heeft een aantal leden (ook wel werkende leden, gewone leden, effectieve leden, wettelijke leden of echte leden genoemd).

Aantal

Nieuw is dat het minimaal aantal leden twee bedraagt. In de oude VZW-wet lag het minimum nog op drie.

Wie zijn de leden?

De oprichters zijn de eerste leden. Daarbuiten wordt iedereen lid van de VZW als ze door het daarvoor bevoegde orgaan zijn opgenomen in de algemene vergadering. Het bevoegde orgaan is in principe het bestuursorgaan, tenzij de statuten anders bepalen.

Rechten

De leden hebben o.a. het recht om de algemene vergadering bij te wonen en hebben stemrecht.

Einde

Er kan op verschillende manieren een einde komen aan het lidmaatschap van een lid:

- Vrijwillig ontslag
- Uitsluiting (hiervoor moet wel een speciale procedure worden opgestart met zelfde voorwaarden en werkwijze als een statutenwijziging)
- Overlijden
- Niet meer voldoen aan de voorwaarden om lid te worden

FAQ's – Veel gestelde vragen
Hoe kan men aantonen dat men lid is van een VZW? Hiervoor kan men zich baseren op het ledenregister. Dat is een verplicht register van alle leden van de VZW. Het bestuursorgaan moet dit register nauwgezet bijhouden. Alle leden mogen dit register inkijken ⁵

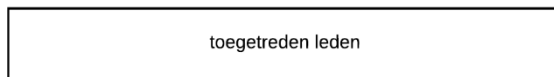
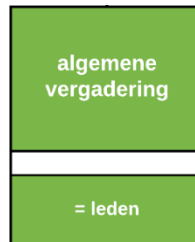
FAQ's – Veel gestelde vragen
Kan een minderjarige lid zijn van een VZW? Lid worden van een VZW (en dus de algemene vergadering) is eigenlijk een "contract" afsluiten. Indien het gaat om minderjarigen die een "contract" of "overeenkomst" afsluiten, dan zullen zij dat enkel kunnen doen met instemming van hun ouders of voogd. Toch wordt aanvaard dat een minderjarige die genoeg "onderscheidingsvermogen" heeft (meestal tussen 12 en 14 jaar) kleine contracten kan afsluiten, zonder grote gevolgen op financieel vlak. Wij raden echter aan, om alle discussie te vermijden, om enkel meerderjarigheden (of minstens 16 jaar) toe te laten tot de algemene vergadering en enkel meerderjarigen bestuurder te kunnen laten worden.

⁵ Zie "Deel 3: wat verandert er nu concreet?" > "5. De administratieve verplichtingen" > "5.3. Intern VZW-dossier (inclusief ledenregister))"

Toegetreden leden

Wat?

Naast de leden die deel uitmaken van de algemene vergadering en daar kunnen stemmen, kan een VZW er vrijwillig voor kiezen om een tweede soort leden te “creëren”. Dit zijn de zogenaamde “toegetreden leden”. Toegetreden leden maken geen deel uit van de algemene vergadering. Bijgevolg mogen ze de algemene vergadering niet bijwonen en kunnen ze er niet stemmen (tenzij de statuten anders bepalen)

Rechten

Toegetreden leden maken gebruik van de diensten van de VZW. De toegetreden leden zijn personen die een zekere band hebben met de VZW, zonder zich verregaand te engageren.

Voorwaarden

De categorie van toegetreden leden is niet verplicht. Wanneer de statuten niet voorzien in deze categorie van toegetreden leden, dan is iedereen gewoon (werkend) lid.

Voordeel?

Vooral in VZW's met veel leden kan het nuttig zijn om toegetreden leden te voorzien. Wanneer een algemene vergadering moet worden samengeroepen kan het aantal op te roepen personen op die manier worden beperkt.

Voorbeeld

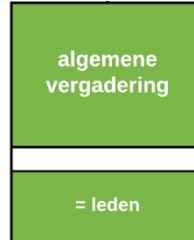
De groep van personen die elke week meelopen in de plaatselijke carnavalstoeten zouden bestempeld kunnen worden als toegetreden leden. Zij maken gebruik van de diensten van de vereniging. Het is niet noodzakelijk dat deze personen ook deel zullen uitmaken van de algemene vergadering. Vaak zullen zij hierin ook niet geïnteresseerd zijn.

In een carnavalsvereniging zal er ook een (beperkte) groep zijn die zich meer actief wil inzetten voor de vereniging en het beleid mee wil bepalen. De mensen uit deze groep zouden werkend lid kunnen worden. Op die manier zullen ze een stem hebben in het beleid omdat ze deel uitmaken van de algemene vergadering. Zo kunnen ze beslissen over het aanstellen van het bestuursorgaan, het goedkeuren van het door de raad van bestuur gevoerde beleid, het inkijken en goedkeuren van de jaarrekening, enz.

Algemene vergadering

Samenstelling van de algemene vergadering

De algemene vergadering is samengesteld uit de werkende leden van de VZW. Dit zijn de stichters én de leden die later zijn aanvaard, verminderd met de leden die ontslag hebben genomen of zijn uitgesloten.

Bevoegdheden van de algemene vergadering

De algemene vergadering heeft een aantal exclusieve, door de wet toegewezen, bevoegdheden.

- 1° de statutenwijziging;
- 2° de benoeming en de afzetting van de bestuurders en de bepaling van hun bezoldiging ingeval een bezoldiging wordt toegekend;
- 3° de benoeming en de afzetting van de commissaris en de bepaling van zijn bezoldiging;
- 4° de kwijting aan de bestuurders en de commissaris, alsook, in voorkomend geval, het instellen van de verenigingsvordering tegen de bestuurders en de commissarissen;
- 5° de goedkeuring van de jaarrekening en van de begroting;
- 6° de ontbinding van de vereniging;
- 7° de uitsluiting van een lid;
- 8° de omzetting van de VZW in een IVZW, een coöperatieve vennootschap erkend als sociale onderneming of in een erkende coöperatieve vennootschap sociale onderneming;
- 9° om een inbreng om niet van een gemeenschap te doen of te aanvaarden;
- 10° alle andere gevallen waarin de wet of de statuten dat vereisen.

Buiten deze bevoegdheden, kan men de algemene vergadering nog bijkomende bevoegdheden toekennen. Deze bijkomende bevoegdheden moeten dan wel duidelijk in de statuten worden opgenomen.

Verloop en bijeenroeping

Bijeenroeping	<ul style="list-style-type: none">- door het bestuursorgaan (eventueel getekend door daartoe aangewezen persoon)- minstens 1x/jaar (gewone algemene vergadering)- wanneer minsten 1/5de van de leden het vraagt- wanneer het bestuursorgaan het wenselijk acht
Agenda	<ul style="list-style-type: none">- agenda wordt toegevoegd- elk door ten minste één twintigste van de leden ondertekend voorstel wordt op de agenda gebracht.

Hoe gebeurt oproeping?	- per e-mail (indien opgegeven aan VZW) - per post (indien geen e-mail)
Wie wordt opgeroepen?	- leden (let op: <u>niet</u> de toegetreden leden) - bestuurders - commissaris (indien die er is)
Termijn oproeping	- minstens 15 dagen (= nieuw)
Volmachten mogelijk?	- Ja, van dat recht kan niet worden afgeweken (kan wel aan voorwaarden worden gekoppeld)

Aanwezigheidsquorum

soort beslissing	aanwezigheidsquorum
gewone beslissingen	geen aanwezigheidsquorum
statutenwijziging	2/3 ^{de}
uitsluiting lid	2/3 ^{de}
andere beslissingen in de statuten opgenomen	vrij te kiezen

Als een aanwezigheidsquorum vereist is en dat aanwezigheidsquorum niet wordt gehaald, dan is een tweede bijeenroeping nodig. De nieuwe vergadering beraadslaagt en besluit dan op geldige wijze, ongeacht het aantal aanwezige of vertegenwoordigde leden. De tweede vergadering mag niet binnen vijftien dagen volgend op de eerste vergadering worden gehouden.

Meerderheden

In principe beslist men met een gewone meerderheid. Voor specifieke beslissingen zijn er bijzondere meerderheden.

	Bijzondere meerderheid	
Soorten beslissingen	- statutenwijziging	2/3 ^{de}
	- statutenwijziging met wijziging belangeloos doel/voorwerp	4/5 ^{de}
	- uitsluiten lid	2/3 ^{de}
	- ontbinding VZW	4/5 ^{de}
	- fusie	4/5 ^{de}

De berekening van een meerderheid van de uitgebrachte stemmen gebeurt door de onthoudingen noch in de teller, noch in de noemer mee te nemen. Vroeger bestond hier discussie en onduidelijkheid over. Het nieuwe Wetboek bepaalt de berekening nu uitdrukkelijk.

Voorbeeld

Van de 30 leden zijn er 15 persoonlijk aanwezig. Ze hebben allemaal één stem, zodat er 15 stemmen aanwezig zijn. Van de 30 leden hebben er ook 5 een volmacht meegegeven aan andere leden. Het totaal aantal aanwezige en vertegenwoordigde leden bedraagt dan ook 20. Bij stemming over een bepaald voorstel zijn er 11 stemmen voor, 1 stem tegen en 8 onthoudingen. Die 8 onthoudingen telt men niet mee. Er is een meerderheid van $11/12 = 91,6\%$. Het voorstel is aangenomen.

Bestuursorgaan (vroeger raad van bestuur)

De term “raad van bestuur” verdwijnt in het nieuwe Wetboek. Vanaf nu spreekt men over het “bestuursorgaan”.

Benoeming

De bestuurders worden benoemd door de algemene vergadering. Ze kunnen natuurlijke persoon of rechtspersoon zijn. Wanneer een rechtspersoon een mandaat opneemt van lid van een bestuursorgaan of dagelijks bestuurder, moet deze rechtspersoon een natuurlijke persoon als vaste vertegenwoordiger benoemen.

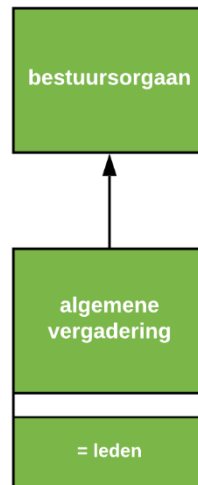
Aantal bestuurders

De vroegere regel dat het aantal bestuurders kleiner moet zijn dan het aantal leden is in het nieuwe Wetboek geschrapt. Het kan perfect dat de samenstelling van de algemene vergadering en het bestuursorgaan hetzelfde is of dat het aantal bestuurders groter is dan het aantal leden.

Indien de VZW minder dan drie leden heeft, mag het bestuursorgaan bestaan uit twee bestuurders. Zolang het bestuursorgaan tweehoofdig is, verliest elke bepaling die aan een bestuurder een doorslaggevende stem toekent, van rechtswege haar werking. Dat is nieuw.

Termijn van het mandaat van een bestuurder

De benoeming van een bestuurder kan gebeuren voor onbepaalde duur of voor bepaalde duur. Deze keuze moet in de statuten worden opgenomen.

Coöptatie wordt mogelijk (nieuw)

In de vroegere VZW-wet was het verboden om bestuurders te coöpteren (een bestuurder aanstellen die niet benoemd is door de algemene vergadering onder bepaalde voorwaarden). Dat kan nu wel.

Is het mandaat van bestuurder bezoldigd?

Het toekennen van een bezoldiging en de grootte ervan, is volgens het nieuwe Wetboek nu een exclusieve bevoegdheid van de algemene vergadering. Let op: hiermee wordt niet een vrijwilligersvergoeding bedoeld. Een vrijwilligersvergoeding kan door een beslissing van het bestuursorgaan worden toegekend.

Bekendmakingen: neerlegging & publicatie

De benoeming van de bestuurders moet bekendgemaakt worden. Dit gebeurt door neerlegging van standaardformulieren in het verenigingsdossier. Daarna worden deze beslissingen (automatisch) gepubliceerd in de bijlagen van het Belgisch Staatsblad.

Welke bevoegdheden heeft het bestuursorgaan?

Het bestuursorgaan is in de eerste plaats bevoegd om de VZW te besturen. Hierbij kan het bestuursorgaan alle handelingen verrichten die nodig of dienstig zijn om het voorwerp van de VZW te verwezenlijken, met uitzondering van die waarvoor volgens de wet de algemene vergadering bevoegd is. Dat wil zeggen dat het bestuursorgaan bevoegd is om alles te doen wat niet uitdrukkelijk (door de wet of in de statuten) aan de algemene vergadering werd toegewezen.

De statuten kunnen de bevoegdheden van het bestuursorgaan beperken. Deze beperking kan niet aan derden worden tegengeworpen, ook al is ze openbaar gemaakt. Dat wil zeggen dat buitenstaanders er geen rekening mee moeten houden. Hetzelfde geldt voor een onderlinge taakverdeling onder de bestuurders.

In de tweede plaats kan het bestuursorgaan de VZW vertegenwoordigen. Dat wil zeggen dat het bestuursorgaan dan ook handelingen zal kunnen stellen in naam en voor rekening van de VZW.

Voorbeeld

Het bestuursorgaan kan in naam en voor rekening van de VZW een contract aangaan en ondertekenen. De VZW zal dan gebonden zijn door dat contract.

Hoe gebeurt dat in de praktijk? Strikt gezien is voor elk van deze handelingen de handtekening van een meerderheid van de bestuurders nodig indien het bestuursorgaan handelt als college (wat de algemene regel is). In de praktijk is dat niet altijd efficiënt en/of mogelijk. Daarom kan men voorzien in een "vertegenwoordigingsclausule" (zie verder) of aparte volmachten.

Taakverdeling

Nieuw is dat het Wetboek (onrechtstreeks) één verplichte functie invoert: nl. de voorzitter.

In tegenstelling tot wat vele mensen denken, is het daarnaast niet verplicht om de functies van bv. ondervoorzitter, secretaris, penningmeester,... te verdelen. Het staat de VZW natuurlijk wel vrij om een bepaalde taakverdeling onderling af te spreken. Vaak is dit een aanrader. Indien men hiervoor kiest, heeft men twee mogelijkheden:

- ofwel neemt men een clausule op in de statuten met de taken die moeten worden ingevuld. Dit is niet verplicht;

- ofwel neemt men geen clause hierover op in de statuten en laat men de invulling en organisatie van de taken over aan het bestuursorgaan.

De taakverdeling heeft geen enkele waarde naar de buitenwereld toe, ook al werd de taakverdeling openbaar gemaakt. Dat wil zeggen dat buitenstaanders er geen rekening mee moeten houden.

Einde mandaat bestuurder

Het mandaat van een bestuurder eindigt:

- bij afloop van de termijn
- bij vrijwillig ontslag
- wanneer men niet meer aan de voorwaarden voldoet om bestuurder te worden
- afzetting

overlijdenFAQ's – Veel gestelde vragen	
<p>Indien de bestuurder wordt afgezet die tegelijk ook lid is van de VZW, blijft hij of zij dan lid? Indien een bestuurder wordt afgezet, betekent dit niet dat hij of zij ook wordt uitgesloten als lid. Hiervoor moet een aparte beslissing worden genomen.</p>	
<p>Kan een bestuurder zelf mee beslissen over zijn of haar eigen afzetting? Ja, indien een bestuurder ook lid is en bijgevolg deel uitmaakt van de algemene vergadering, heeft hij of zij het recht om mee te stemmen over zijn of haar eigen uitsluiting.</p>	

Verloop en bijeenroeping

Bijeenroeping	- De statuten bepalen wie het bestuursorgaan bij elkaar roept. Meestal zal dat de voorzitter, een bestuurder of de secretaris zijn.
Wanneer?	- telkens het belang van de VZW het vereist; - op vraag van een bestuurder. Elke bestuurder heeft het recht om het bestuursorgaan samen te roepen. Men richt hiervoor een vraag tot de daarvoor in de statuten aangeduide persoon; - ...
Agenda	- agenda wordt toegevoegd
Hoe gebeurt oproeping?	Hiervoor heeft men de keuze: - men werkt de wijze van oproeping uit in de statuten; - men werkt de wijze van oproeping uit in het intern reglement De oproeping kan op alle mogelijke manieren gebeuren: mondeling, schriftelijk, enz.
Wie wordt opgeroepen?	- de bestuurders
Termijn oproeping	- geen verplichte termijn op. In het algemeen wordt aangenomen dat de oproeping minimum één dag op voorhand moet worden verzonden, behoudens hoogdringendheid

Volmachten mogelijk?	- Nee, tenzij uitdrukkelijk in de statuten voorzien
Notulen	Van de samenkomst van het bestuursorgaan worden er notulen opgesteld. Nieuw is dat het Wetboek nu uitdrukkelijk zegt dat de notulen van de vergaderingen van het bestuursorgaan moeten worden ondertekend door de voorzitter en de bestuurders die erom verzoeken.
Schriftelijke besluitvorming	Nieuw is dat de besluiten van het bestuursorgaan bij eenparig schriftelijk besluit van alle bestuurders kunnen worden genomen, met uitzondering van de besluiten waarvoor de statuten deze mogelijkheid uitsluiten.

Stemming

Aanwezigheidsquorum	Omdat het bestuursorgaan een collegiaal orgaan is, moet de meerderheid van de bestuurders aanwezig of vertegenwoordigd zijn om geldig te kunnen beraadslagen. In de statuten kan men hiervan afwijken. Men kan een strenger aanwezigheidsquorum opleggen voor bepaalde of alle beslissingen, maar men kan ook bepalen dat er geen aanwezigheidsquorum vereist is voor bepaalde of alle beslissingen.
Meerderheid	De beslissingen binnen het bestuursorgaan worden genomen bij gewone meerderheid van de aanwezige of vertegenwoordigde stemmen, tenzij de statuten anders zouden bepalen.

Dagelijks bestuur

Een dagelijks bestuur is niet verplicht

Een VZW kan ervoor kiezen om een dagelijks bestuur te installeren. Dit is een mogelijkheid, geen verplichting. Indien een VZW dit wil, moet de mogelijkheid uitdrukkelijk in de statuten zijn voorzien. Het bestuursorgaan kan dan de nodige dagelijks bestuurders benoemen.

Bekendmakingen: neerlegging & publicatie?

De benoeming van de dagelijks bestuurders moet worden bekendgemaakt op dezelfde manier als de benoeming van bestuurders.

Welke bevoegdheden heeft het dagelijks bestuur?

Nieuw is dat het Wetboek nu duidelijk aangeeft wat de bevoegdheden zijn van het dagelijks bestuur:

Het dagelijks bestuur omvat:

- de handelingen en de beslissingen die niet verder reiken dan de behoeften van het dagelijks leven van de vereniging

Voorbeeld

Het invorderen van betalingen die nog niet zijn gedaan, het betalen van de facturen van elektriciteit, water en verwarming, het bestellen van drank, enz.

- de handelingen en de beslissingen die om reden van hun minder belang de tussenkomst van het bestuursorgaan niet rechtvaardigen

Voorbeeld

In een carnavalsvereniging moeten een aantal balpennen worden aangekocht.
In een zeer grote VZW moet er een pc aangekocht te worden,...

- de handelingen en de beslissingen die omwille van hun spoedeisend karakter de tussenkomst van het bestuursorgaan niet rechtvaardigen.

Voorbeeld

Na een ongeluk onderweg is de carnavalswagen beschadigd. Het dagelijks bestuur kan de vereiste herstellingen laten uitvoeren.

Einde mandaat dagelijks bestuurder

Het mandaat van een dagelijks bestuurder eindigt:

- bij afloop van de termijn
- bij vrijwillig ontslag
- wanneer men niet meer aan de voorwaarden voldoet om dagelijks bestuurder te worden
- afzetting
- overlijden

Commissaris

De controle van de jaarrekening en de boekhouding in het algemeen is één van de basisbevoegdheden van de algemene vergadering. Het nieuwe Wetboek legt, net zoals vroeger, voor sommige VZW's een bijkomende verplichting op: sommige VZW's moeten een commissaris aanstellen. Andere vzw's kunnen vrijwillig kiezen om een commissaris (bedrijfsrevisor) aan te stellen.

Vertegenwoordigingsclausule

Het bestuursorgaan is bevoegd om de VZW te vertegenwoordigen. Dit wil zeggen dat het bestuursorgaan bevoegd is om contracten te tekenen, om voor de VZW op te treden voor een rechtbank, enz.

Hoe gebeurt dat in de praktijk? Strikt gezien is voor elk van deze handelingen de handtekening van een meerderheid van de bestuurders nodig. Het nieuwe wetboek legt immers op dat het bestuursorgaan een collegiaal orgaan is. In de praktijk is dat niet altijd efficiënt en/of mogelijk.

Voorbeeld

Stel dat een VZW een huurcontract wil afsluiten. De bevoegdheid om dit te doen ligt bij het bestuursorgaan. Bijgevolg moet een meerderheid van de bestuurders dit contract ondertekenen. Indien het bestuursorgaan uit 15 personen bestaat, zijn minstens 8 handtekeningen nodig.

Oplossing hiervoor is een “vertegenwoordigingsclausule”. Dit is een nieuwe term voor de vroegere gebruikte “één- of meerhandtekeningclausule”. Deze clausule zorgt er voor dat niet de meerderheid van de bestuurders bv. een contract zullen moeten tekenen, maar dat hiervoor een beperkt aantal handtekeningen volstaat.

Voorbeeld

De VZW wordt in rechte en ten overstaan van derden vertegenwoordigd door de gezamenlijke handtekening van 2 bestuurders.

Merk op dat beperkingen aan de vertegenwoordigingsclausule niet aan derden kunnen worden “tegengeworpen”. Dat wil zeggen dat derden er geen rekening mee moten houden. Intern moet een bestuurder er zich wel aan houden.

Voorbeeld

In een vertegenwoordigingsclausule is bepaald dat twee bestuurders moeten tekenen, maar dat verbintenissen die een groter waarde hebben dan €5.000 door drie bestuurders moeten worden getekend. Indien een contract vervolgens door slechts twee bestuurders van de VZW wordt getekend, dan blijft dat in principe een geldig contract ten opzichte van de buitenwereld. Met andere woorden: de contractpartij kan zich niet op de clausule beroepen om onder het contract uit te geraken. Wel stellen de bestuurders zich bloot aan persoonlijke aansprakelijkheid.